

Cat informed: Niesziekte

Aanpak niesziekte bij katten in asielen, catteries en pensions

In deze Cat informed wordt, als vervolg op de Cat informed Algemeen, ingegaan op de preventie van niesziekte in hoogrisico-situaties of vaccineren tegen niesziekte in niet-standaard situaties.

Niesziekte: preventie en vaccinatie in hoogrisico-situaties

Katten die in groepen worden gehouden (denk aan asielen, catteries, pensions, maar ook huishoudens met meerdere katten) hebben een verhoogd risico op niesziekte. Daarom kan het zinvol zijn om het vaccinatieschema voor deze katten aan te passen^{1,2}. Standaard wordt geadviseerd om alle katten in ieder geval te vaccineren tegen Feline Herpes Virus (FHV) en Feline Calici Virus (FCV). Bij een verhoogd risico kan het zinvol zijn om ook te vaccineren tegen de bacteriële ziekteverwekkers van niesziekte (*Chlamydomphila felis* en *Bordetella bronchiseptica*).

Besmetting met niesziekte kan plaatsvinden via direct of indirect contact met een ziek dier of een klinisch gezonde drager. Aangenomen wordt dat er talrijke dragers aanwezig zijn in de kattenpopulatie en dat deze dragers een belangrijke rol spelen bij groepen katten waar niesziekte uitbreekt.

Ziekteverwekker	Overlevingstijd buiten gastheer	Uitscheiding	Wijze van overdracht	Preventie
FCV	tot 1 maand	continu	direct (niezen) of indirect contact	vaccinatie, strikte hygiëne, voorkom dat katten elkaar via niezen kunnen besmetten (geen hokken tegenover elkaar)
FHV	12-18 uur	intermitterend, gedurende 7-14 dagen	direct contact (niezen)	vaccinatie, stressreductie
<i>Chlamydomphila felis</i>	enkele dagen bij kamertemperatuur	minimaal 2 maanden in traanvocht	voornamelijk direct contact	vaccinatie
<i>Bordetella bronchiseptica</i>	tot 24 weken in water en/of vochtige omgeving	tot 19 weken in oropharyngeaal- en neussecretie	direct en indirect contact	vaccinatie (honden met besmettelijke hondenhoest kunnen katten besmetten)

De tekst in de tabel is een vertaling uit www.abcdcatsvets.org/infectious-diseases-in-shelter-situations-and-their-management

Vaccinatieadvies bij verhoogd risico op niesziekte

Afhankelijk van de infectiedruk en de al dan niet aanwezige maternale immuniteit, is het advies om kittens eerder en/of extra te vaccineren tegen niesziekte^{1,2}.

Hoge infectiedruk + lage maternale immuniteit

eerste vaccinatie (extra vaccinatie) vanaf de leeftijd van 6 weken

Hoge infectiedruk + hoge maternale immuniteit

laatste vaccinatie (extra vaccinatie) op de leeftijd van 16 weken

Bij verhoogd risico op niesziekte

Bij bezoek aan pensioen of cattery/asiel zonder niesziekteproblemen

Basisvaccinatieschema			
Leeftijd	Nobivac Ducat*	Nobivac Tricat Trio*	Nobivac Bb*
6 wk			
8-9 wk		x	x
12 wk		x	
16 wk			
1 jaar		x	x
Jaarlijks vaccinatieschema			
2 jaar	x		x
3 jaar	x		x
4 jaar		x	x
5 jaar	x		x
6 jaar	x		x
7 jaar		x	x
8 jaar	x		x
Etc.			

Bij bezoek aan pensioen of cattery/asiel met niesziekteproblemen

Basisvaccinatieschema			
Leeftijd	Nobivac Ducat*	Nobivac Tricat Trio*	Nobivac Bb*
6 wk	x**		x
8-9 wk		x	
12 wk		x	
16 wk		x***	
1 jaar		x	x
Jaarlijks vaccinatieschema			
2 jaar	x		x
3 jaar	x		x
4 jaar		x	x
5 jaar	x		x
6 jaar	x		x
7 jaar		x	x
8 jaar	x		x
Etc.			

- * Er is geen informatie beschikbaar over de veiligheid en werkzaamheid van dit vaccin bij gebruik in combinatie met enig ander diergeneesmiddel. Ten aanzien van het gebruik van dit vaccin vóór of na enig ander diergeneesmiddel dient per geval een besluit te worden genomen.
 ** Bij kittens met een lage maternale immuniteit kan Nobivac Ducat op de leeftijd van 6 weken gebruikt worden.
 *** Bij hoge maternale immuniteit en hoge infectiedruk is het advies volgens de richtlijnen om ook te vaccineren op de leeftijd van 16 weken.

Ja maar, wat als ...?

In de praktijk komt het regelmatig voor dat volwassen katten of kittens niet volgens de standaard schema's gevaccineerd zijn. Hoe worden deze katten weer goed beschermd tegen niesziekte?

	Vaccinatieadvies ^{1,2}	Vervolg vaccinaties ^{1,2}
Niet gevaccineerde kittens > 12 weken leeftijd	1 ^e vaccinatie: Nobivac Tricat Trio 2 ^e vaccinatie: Nobivac Ducat Vaccinatie-interval 2-4 weken	Na een jaar een booster met Nobivac Tricat Trio Daarna jaarlijks vaccineren tegen niesziekte (Nobivac Ducat) en driejaarlijks vaccineren tegen kattenziekte (Nobivac Tricat Trio)
Volwassen kat nooit eerder gevaccineerd	1 ^e vaccinatie: Nobivac Tricat Trio 2 ^e vaccinatie: Nobivac Ducat Vaccinatie-interval 2-4 weken	Na een jaar een booster met Nobivac Tricat Trio Daarna jaarlijks vaccineren tegen niesziekte (Nobivac Ducat) en driejaarlijks vaccineren tegen kattenziekte (Nobivac Tricat Trio)
Volwassen kat > 3 jaar niet gevaccineerd in laagrisico-omgeving	Enkelvoudige vaccinatie Nobivac Tricat Trio mits kat als kitten een complete basisvaccinatie heeft gehad	Jaarlijks tot driejaarlijks vaccineren tegen niesziekte (Nobivac Ducat) Driejaarlijks vaccineren tegen kattenziekte (Nobivac Tricat Trio)
Volwassen kat > 3 jaar niet gevaccineerd in hoogrisico-omgeving	1 ^e vaccinatie: Nobivac Tricat Trio 2 ^e vaccinatie: Nobivac Ducat Vaccinatie-interval 2-4 weken	Jaarlijks vaccineren tegen niesziekte (Nobivac Ducat) Driejaarlijks vaccineren tegen kattenziekte (Nobivac Tricat Trio)

Wist je dat ...

- ... een goede preventieve aanpak van niesziekte gebaseerd is op verschillende pijlers? Managementmaatregelen zoals strikte hygiëne, stressreductie en quarantaine zijn samen met vaccinatie belangrijke instrumenten om problemen met niesziekte te voorkomen³.
- ... stress niet alleen een negatieve invloed heeft op het welzijn van katten, maar dat het ook een verhoging kan geven van het voorkomen van klinische symptomen van niesziekte door immuundeficiëntie ten gevolge van verhoogde cortisolspiegels⁴?
- ... stress bij katten veroorzaakt kan worden door geluiden (bv. blaffende honden), geuren (bv. parfum), oncomfortabele temperaturen, onbekende mensen en onkundig handelen³?

Meer leren over niesziekte?

Ook beschikbaar: Cat inspired Niesziekte Algemeen. U kunt deze folder **gratis** aanvragen via de bestellijn van MSD Animal Health: 0800 - 66 66 669 o.v.v. het UIN-nummer: 151662.

1. www.abcdcatsvets.org/guidelines-infections - 2. www.wsava.org/guidelines/vaccination-guidelines - 3. www.abcdcatsvets.org/infectious-diseases-in-shelter-situations-and-their-management
 4. Vinke C.M., Godijn L.M. & van der Leij W.J.R., Applied Animal Behaviour Science 2014; 160: 86-93.

Nobivac Ducat bevat per dosis van 1 ml: minstens 10^{6.8} TCID₅₀ levend, geattenuëerd feline virale rhinotracheïtis virus, stam G2620A, en minstens 10^{6.5} PFU levend, geattenuëerd feline calicivirus, stam F9. **Doeldier:** Kat. **Indicatie:** Actieve immunisatie van katten tegen feline virale rhinotracheïtis (feline herpes virus type 1) en feline calicivirus infecties. **Toediening en dosering:** Subcutaan 1 ml. **Bijwerkingen:** Een lichte, voorbijgaande, soms pijnlijke zwelling (≤ 5 mm) kan gedurende een dag op de injectieplaats gezien worden. Een lichte, tijdelijke verhoging van de rectale temperatuur kan voorkomen, terwijl af en toe een voorbijgaande lethargie gezien kan worden gedurende de eerste dag na vaccinatie. In zeldzame gevallen kan het vaccin overgevoelighedsreacties veroorzaken (jeuk, benauwdheid, braken, diarree en collaps). **Waarschuwingen:** Vaccinatie op de leeftijd van 6 weken is veilig gebleken. **Contra-indicaties:** Niet gebruiken tijdens de dracht en lactatie, aangezien het product niet getest is in drachtige en lacterende poezen. REG NL 10235 UDD. Voor overige informatie, zie bijsluiter.

Nobivac Tricat Trio bevat per dosis van 1 ml: minstens 10^{6.8} PFU levend, geattenuëerd feline calicivirus, stam F9, minstens 10^{6.2} PFU levend, geattenuëerd feline herpesvirus type 1, stam G2620A, en minstens 10^{6.3} CCID₅₀ levend, geattenuëerd feline panleukopenie virus, stam MW-1. **Doeldier:** Kat. **Indicatie:** Actieve immunisatie van katten ter vermindering van de klinische verschijnselen veroorzaakt door infectie met feline calicivirus (FCV) en feline herpesvirus type 1 (FHV), en ter preventie van klinische verschijnselen, leukopenie en virusuitscheiding veroorzaakt door infectie met feline panleukopenie virus (FPLV). **Toediening en dosering:** Subcutaan 1 ml. **Bijwerkingen:** Een lichte, pijnlijke zwelling kan gedurende 1-2 dagen op de injectieplaats worden waargenomen. Een lichte, voorbijgaande verhoging van de lichaamstemperatuur (tot 40°C) kan gedurende 1-2 dagen voorkomen. In sommige gevallen kan niezen, hoesten, neusuitvloeiing en een lichte sloomheid of verminderde eetlust worden waargenomen tot 2 dagen na vaccinatie. In zeer zeldzame gevallen kan het vaccin overgevoelighedsreacties veroorzaken (jeuk, benauwdheid, braken, diarree en collaps). **Waarschuwingen:** Maternale antistoffen, die tot een leeftijd van 9-12 weken aanwezig kunnen zijn, kunnen het resultaat van de vaccinatie ongunstig beïnvloeden. **Contra-indicaties:** Niet gebruiken tijdens de dracht en lactatie, aangezien gebruikt bij drachtige en lacterende poezen niet onderzocht is. Levend FPL virus kan leiden tot reproductieproblemen bij drachtige poezen en aangeboren afwijkingen bij het nageslacht. REG NL 10471 UDD. Voor overige informatie, zie bijsluiter.

Nobivac Bb, bevat per dosis van 0,2 ml: 10^{6.3} - 10^{6.3} CFU levende Bordetella bronchiseptica bacteriën, stam B-C2. **Doeldier:** Kat. **Indicatie:** Actieve immunisatie van katten, van 1 maand of ouder, ter vermindering van de klinische symptomen van met Bordetella bronchiseptica geassocieerde voorste luchtweginfecties. **Toediening en dosering:** Intranasaal 0,2 ml. **Bijwerkingen:** In incidentele gevallen kan niezen, kuchen, en milde en voorbijgaande oog- en neusuitvloeiing voorkomen. **Waarschuwingen:** Indien antibiotica zijn toegediend binnen 1 week na vaccinatie dient de vaccinatie herhaald te worden nadat de antibioticabehandeling is afgerond. **Contra-indicaties:** Geen. REG NL 10063, EU/2/02/034/001-002. Voor overige informatie, zie bijsluiter.